

3.14 อำเภอหนองบุญมาก

3.14.1 ประวัติความเป็นมา

อำเภอหนองบุญมาก เดิมเป็นพื้นที่ ตำบลสารภี อยู่ในเขตปกครอง ของอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา และเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2526 ประกาศ จัดตั้งเป็นกิ่งอำเภอหนองบุญมาก โดยมีนายสวัสดิ์ พูนพิพัฒน์ ปลัดอำเภอเป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ โดยตั้งอยู่ที่บ้านซับห้วย ตำบลหนองหัวแรด นางเง็กเง็ก และนายประสงค์ ศรีหิรัญรัตน์ คหบดีในอำเภอโชคชัยเป็นผู้ทูลทูลดินให้ จำนวน 100 ไร่ เพื่อจัดสร้างที่ว่าการกิ่งอำเภอ สถานีตำรวจภูธรอำเภอ โรงพยาบาล และหน่วยงานราชการต่าง ๆ ต่อมาเมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม พ.ศ. 2532 ได้มีพระราชกฤษฎีกา ยกฐานะกิ่งอำเภอเป็น อำเภอหนองบุญมาก โดยมี ร.ต.ประสิทธิ์ อินทราทิตย์ เป็นผู้ดำรงตำแหน่งนายอำเภอคนแรก ต่อเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 หลวงพ่อคุณ ปริสุทฺโธ ได้ขอให้เปลี่ยนชื่อจาก “อำเภอหนองบุญมาก” มาเป็นชื่อ “อำเภอหนองบุญมาก” เพื่อความเป็นสิริมงคลของประชากรในพื้นที่

3.14.2 ที่ตั้งอำเภอ อาณาเขต ขนาดพื้นที่

ที่ตั้งอำเภอหนองบุญมากห่างจากตัวจังหวัดนครราชสีมา ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ตามทางหลวงแผ่นดินสายโชคชัย - เดชอุดม ระยะทางประมาณ 54 กิโลเมตร มีพื้นที่ 590 ตาราง กิโลเมตร หรือประมาณ 374,331 ไร่

อาณาเขตติดต่อ ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอจักราชและอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอครบุรีและอำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา

3.14.3 ลักษณะภูมิประเทศและลักษณะทางภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิประเทศของอำเภอหนองบุญมาก โดยทั่วไปพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเนินสลับสูงต่ำ ส่วนที่เป็นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การทำนา ทางใต้เป็นเนินสูงต่ำเหมาะสำหรับการทำไร่ ทิศเหนือเป็นที่ราบลุ่ม สภาพดินเป็นดินร่วนปนทราย ดินไม่อุ้มน้ำ มีลุ่มน้ำจักราชไหลผ่าน ที่ดินเหมาะสำหรับการทำนาปลูกอ้อย และการเลี้ยงสัตว์ ทิศใต้เป็นที่ราบสูง สภาพดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนลูกรัง ดินไม่อุ้มน้ำ ไม่มีแม่น้ำไหลผ่าน การทำการเกษตรต้องอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก เหมาะสำหรับเป็นพื้นที่เลี้ยงสัตว์ และปลูกพืชไร่ พื้นที่ทิศตะวันออกและทิศตะวันตกเป็นที่ราบลุ่ม ดินมีความอุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่การทำนาข้าว พื้นที่ทำนาของราษฎรจะอยู่ตลอดแนวของกลุ่มน้ำคลองสารเพ็ชรและลุ่มน้ำจักราชที่ไหลผ่าน ประมาณ 95,179 ไร่ ครอบคลุมในพื้นที่ 9 ตำบล

สภาพอากาศตลอดทั้งปี ลักษณะภูมิอากาศโดยทั่วไปมีความชื้นในบางฤดูกาล โดยเฉพาะในฤดูฝนและฤดูหนาว และจะเกิดภาวะแห้งแล้งมากในฤดูร้อนในเดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายน

3.14.4 ลักษณะทางเศรษฐกิจ

1) การประกอบอาชีพ จากข้อมูลพื้นฐานพบว่า ประชากรในเขตอำเภอหนองบุญมาก โดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป รองลงมาคือประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ การทำนา ทำไร่ ทำสวน ทำการประมง ปศุสัตว์

ตารางที่ 354 แสดงการประกอบอาชีพของประชากร อำเภอหนองบุญมาก

อาชีพ	เพศ		รวม (คน)
	ชาย (คน)	หญิง (คน)	
ไม่มีอาชีพ	749	899	1,648
นักเรียน	4,793	4,563	9,356
นักศึกษา	331	445	776
ทำนา	4,445	4,136	8,581
ทำไร่	3,836	3,546	7,382
ทำสวน	40	40	80
ประมง	0	1	1
ปศุสัตว์	24	15	39
รับราชการ	253	201	454
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	16	19	35
พนักงานบริษัท	290	318	608
รับจ้างทั่วไป	7,238	6,769	14,007
ค้าขาย	545	786	1,331
ธุรกิจส่วนตัว	100	99	199
อื่นๆ	1,612	1,750	3,362
รวมทั้งสิ้น	24,272	23,587	47,859

ที่มา : ข้อมูล จปฐ.อำเภอหนองบุญมาก (2554)

หมายเหตุ : จำนวนประชากรที่ได้จากการสำรวจนี้ ไม่เท่ากับจำนวนประชากรที่มีอยู่ในทะเบียนบ้านหรืออาศัยอยู่จริงได้

2) รายได้ จากข้อมูลพบว่าตำบลหนองตะไกร้มีรายได้เฉลี่ยสูงที่สุดจำนวน 72,182.08 บาทต่อคนต่อปี รองลงมาคือ ตำบลหนองไม้ไผ่มีรายได้เฉลี่ยจำนวน 62,134.71 บาทต่อคนต่อปี และพบว่าตำบลที่มีรายได้เฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ตำบลสารภี มีรายได้เฉลี่ยจำนวน 51,139.68 บาทต่อคนต่อปี

ตารางที่ 355 แสดงรายได้ของประชากรจำแนกเป็นรายตำบล อำเภอหนองบุญมาก

ลำดับ	ตำบล	รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี (บาท)
1	ไทยเจริญ	51,201.82
2	หนองบุญมาก	59,262.29
3	หนองหัวแรด	58,775.64
4	ลุงเขว้า	56,354.20
5	สารภี	51,139.68
6	บ้านใหม่	56,535.25
7	หนองตะไก่อ	72,182.08
8	หนองไม้ไผ่	62,134.71
9	แหลมทอง	54,975.74
รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี ของคนในพื้นที่		58,864.87

ที่มา: ข้อมูล จปฐ. อำเภอหนองบุญมาก (2553)

3) ใช้จ่าย จากข้อมูลพบว่า ในพื้นที่อำเภอหนองบุญมากมีค่าใช้จ่ายในการอุปโภคและบริโภค รวมทั้งอำเภอจำนวน 721,433,355 บาทต่อปี ได้แก่ ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้อข้าวสาร ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้ออาหารที่จำเป็น ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้อขนมกรุบกรอบ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย ค่าการเดินทาง (น้ำมันรถ ค่าโดยสาร) ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าโทรศัพท์ บัตรเติมเงิน ค่าบันเทิง หวย และการพนัน ค่าบุหรี่ยาสูบ ยาสูบ และอื่น ๆ ในขณะที่รายจ่ายเพื่อต้นทุนในการผลิตรวม จำนวน 435,479,718 บาทต่อปี ได้แก่ ค่าใช้จ่ายค่าพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ค่าสารเคมีเพื่อการผลิต ค่าจ้าง ค่าแรงงาน ค่าเช่า และค่าเครื่องจักรต่าง ๆ

ตารางที่ 356 แสดงรายจ่ายภาพรวมของประชากรจำแนกตามประเภทของรายจ่าย อำเภอหนองบุญมาก

ประเภทรายจ่าย	รายจ่าย	จำนวนเงิน (บาท)
ค่าพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	68,091,333
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	0
	จำนวนรวม	68,091,333
ค่าสารเคมีเพื่อการผลิต	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	106,613,530
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	0
	จำนวนรวม	106,613,530
ค่าจ้าง ค่าแรงงาน ค่าเช่า	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	99,538,403
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	0
	จำนวนรวม	99,538,403

ตารางที่ 356 แสดงรายจ่ายภาพรวมของประชากรจำแนกตามประเภทของรายจ่าย อำเภอหนองบุญมาก (ต่อ)

ประเภทรายจ่าย	รายจ่าย	จำนวนเงิน (บาท)
ค่าเครื่องจักรต่างๆ	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	161,236,452
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	0
	จำนวนรวม	161,236,452
ค่าใช้จ่ายเพื่อการซื้อข้าวสาร	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	75,019,340
	จำนวนรวม	75,019,340
ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้ออาหารที่จำเป็น	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	188,101,954
	จำนวนรวม	188,101,954
ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้อขนมกรูบกรอบ	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	57,736,511
	จำนวนรวม	57,736,511
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	65,442,494
	จำนวนรวม	65,442,494
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต(บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค(บาท)	19,686,343
	จำนวนรวม	19,686,343
ค่ารักษาพยาบาล ค่ายา	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	18,856,035
	จำนวนรวม	18,856,035
ค่าใช้จ่ายในด้านการศึกษา	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	6,692,854
	จำนวนรวม	6,692,854
ค่าการเดินทาง (ค่าน้ำมันรถ ค่าโดยสาร)	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	66,883,197
	จำนวนรวม	66,883,197
ค่าน้ำ ค่าไฟ	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	50,471,560
	จำนวนรวม	50,471,560

ตารางที่ 356 แสดงรายจ่ายภาพรวมของประชากรจำแนกตามประเภทของรายจ่าย อำเภอหนองบุญมาก (ต่อ)

ประเภทรายจ่าย	รายจ่าย	จำนวนเงิน (บาท)
ค่าโทรศัพท์ บัตรเติมเงิน	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	36,481,393
	จำนวนรวม	36,481,393
ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	39,945,216
	จำนวนรวม	39,945,216
ค่าบันเทิง หวย และการพนัน	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	40,503,416
	จำนวนรวม	40,503,416
ค่าบุหรี่ยี่ห้อ ยาสูบ	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	17,366,600
	จำนวนรวม	17,366,600
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	63,795,331
	จำนวนรวม	63,795,331
รวมทั้งหมด		1,182,461,962

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดนครราชสีมา (2553)

4) หนี้สินและ เงินออม จากข้อมูลของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) อำเภอหนองบุญมากประจำปี พ.ศ. 2553 พบว่าเกษตรกรในพื้นที่อำเภอหนองบุญมากมีหนี้สินจากการกู้ ธกส. รวมกันจำนวน 681.4 ล้านบาท โดยส่วนใหญ่กู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพจำนวน 622 ล้านบาท กู้ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและพัฒนาการศึกษาจำนวน 38 ล้านบาท และกู้เพื่อชำระหนี้ในระบบ จำนวน 31.6 ล้านบาท

5) กลุ่มองค์กร

ก.กลุ่มองค์กรชุมชนและ องค์กรทางสังคมที่เข้มแข็งในพื้นที่อำเภอหนองบุญมาก มี กลุ่มประเภทกลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มสตรีแม่บ้าน กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ดังนี้

ตารางที่ 357 แสดงกลุ่มองค์กรในพื้นที่อำเภอหนองบุญมาก

ชื่อกลุ่ม	สมาชิก	กิจกรรมหลัก	ประธาน
กลุ่มกองทุนเพื่อนช่วยเพื่อน	5,975	จัดสวัสดิการดูแลการเสียชีวิต	นางจินดา บุษสระเกษ
อสม.ตำบลแหลมทอง	135	ให้ความรู้ด้านสาธารณสุข	นางออม คิคกระโทก
อสม.ตำบลบ้านใหม่	110	ให้ความรู้ด้านสาธารณสุข	นายสำรวย พระนอนเขต
อสม.ตำบลหนองตะไค้	162	ให้ความรู้ด้านสาธารณสุข	นายบุปผา คู่่นกระโทก
อสม.ตำบลลุงเขว้า	97	ให้ความรู้ด้านสาธารณสุข	นายวัชร นุชกระโทก
อสม.ตำบลไทยเจริญ	102	ให้ความรู้ด้านสาธารณสุข	นางร่วม ศรีนาคา
อสม.ตำบลสารภี	85	ให้ความรู้ด้านสาธารณสุข	นางละออง ดวงกระโทก
อสม.ตำบลสารภี	134	ให้ความรู้ด้านสาธารณสุข	นางละออง ดวงกระโทก
อสม.ตำบลหนองไม้ไผ่	91	ให้ความรู้ด้านสาธารณสุข	นางสุขกัลยา ประดับเชื้อ
อสม.ตำบลหนองหัวแรด	78	ให้ความรู้ด้านสาธารณสุข	นางพะเยาว์ คำกระโทก
กลุ่มออมทรัพย์บ้านสระสำราญ	55	แหล่งออมเงินในชุมชน	นายสุชีพ ป้ากระโทก
กลุ่มออมทรัพย์บ้านโนนสะอาด	112	แหล่งออมเงินในชุมชน	นายจรัญ ตันกระโทก
กลุ่มออมทรัพย์บ้านซำตะคร้อ	321	แหล่งออมเงินในชุมชน	นายสิบุญไช มุ่งกรอกกลาง
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตหนองบุญมาก	355	แหล่งออมเงินในชุมชน	นายประธาน เคียงกลาง
สวัสดิการชุมชนตำบลหนองบุญมาก	470	จัดสวัสดิการช่วยชุมชน	นายพงษ์ชัย ธรรมรัตน์ะ
กองทุนหมู่บ้านหนองจานพัฒนา	116	จัดสวัสดิการช่วยชุมชน	นางสาวศุภิสรา แก้ววงษ์
ชมรม อสม. ตำบลหนองบุญมาก	117	ให้ความรู้ด้านสาธารณสุข	นายสำรวย พระนอนเขต
กลุ่มสวัสดิการชุมชนตำบลบ้านใหม่	558	จัดสวัสดิการช่วยชุมชน	นางจรัส แสนไพศาล
สวัสดิการชุมชนตำบลไทยเจริญ	250	จัดสวัสดิการช่วยชุมชน	นางบุญสด ถ่อนสันเทียะ
สวัสดิการชุมชนตำบลหนองไม้ไผ่	294	จัดสวัสดิการช่วยชุมชน	นายเกลี้ยง แคนกระโทก
สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านใหม่	3323	จัดตั้งเป็นกลุ่มที่ได้รับ การรับรอง	นางวิภาดา จันทร์ศิริสุข
สภาองค์กรชุมชนตำบลสารภี	3122	จัดตั้งเป็นกลุ่มที่ได้รับ การรับรอง	นางลำพอง ศรีพระอินทร์
สภาองค์กรชุมชนตำบลลุงเขว้า	2311	จัดตั้งเป็นกลุ่มที่ได้รับ การรับรอง	นางสำลี ทรัพย์ฉายแสง

ตารางที่ 357 แสดงกลุ่มองค์กรในพื้นที่อำเภอหนองบุญมาก (ต่อ)

ชื่อกลุ่ม	สมาชิก	กิจกรรมหลัก	ประธาน
สภาองค์กรชุมชนตำบลหนองบุญมาก	3586	จัดแจ้งเป็นกลุ่มที่ได้รับ การรับรอง	นายพงษ์ชัย ธรรมรัตน์
สภาองค์กรชุมชนตำบลหนองหัวแรต	500	จัดแจ้งเป็นกลุ่มที่ได้รับ การรับรอง	นางจิราภรณ์ วรรณทาบ
กลุ่มออมทรัพย์บ้านซำตะคร้อ	321	แหล่งออมเงินในชุมชน	นายสีบุญ ไช มุ่งกรอกกลาง
กลุ่มออมทรัพย์บ้านโคกลอย	269	แหล่งออมเงินในชุมชน	นายเจริญ ดวงกระโทก
กลุ่มออมทรัพย์บ้านโคกลุงกรด	374	แหล่งออมเงินในชุมชน	นายหมว ย นานอก
กลุ่มออมทรัพย์บ้านหนองสะแก	216	แหล่งออมเงินในชุมชน	นายเจนจบ เพ็ชรดอน
กลุ่มออมทรัพย์บ้านทรัพย์เจริญ	26	แหล่งออมเงินในชุมชน	นายสุวรรณ ทิพย์ประเสริฐ
กลุ่มออมทรัพย์บ้านซำประดู่	46	แหล่งออมเงินในชุมชน	นายวีระ แดงกระโทก
กลุ่มออมทรัพย์บ้านไทยเจริญ	56	แหล่งออมเงินในชุมชน	นายคมกริช นาอุดม
กลุ่มออมทรัพย์ตลาดใหม่พัฒนา	24	แหล่งออมเงินในชุมชน	นายอยู่ ดวงกระโทก
กลุ่มออมทรัพย์บ้านโนนสมบูรณ์	103	แหล่งออมเงินในชุมชน	นายจำลอง เมี้ยนกลาง
กลุ่มออมทรัพย์บ้านหนองหัวแรต	573	แหล่งออมเงินในชุมชน	นายแจ้ง ถาพุดชา
กลุ่มออมทรัพย์บ้านหนองหิน	35	แหล่งออมเงินในชุมชน	นายแก่น นิตย์เมืองปัก
กลุ่มออมทรัพย์บ้านแหลมทอง	139	แหล่งออมเงินในชุมชน	นายมนัส จิตประเสริฐ
กลุ่มออมทรัพย์บ้านรวงทอง	66	แหล่งออมเงินในชุมชน	นายหรั่ง กริดกระโทก
กลุ่มออมทรัพย์บ้านจิตประสงค์	151	แหล่งออมเงินในชุมชน	นายสุพิน ดำนกระโทก
กลุ่มออมทรัพย์บ้านอ่างน้ำลูงเขว้า	164	แหล่งออมเงินในชุมชน	นายสุพรรณ เนินกระโทก
กลุ่มออมทรัพย์บ้านหนองพะยอม	113	แหล่งออมเงินในชุมชน	นายประยูร เกตุคงเหลื่อม
กลุ่มออมทรัพย์บ้านลูงเขว้า	70	แหล่งออมเงินในชุมชน	นายสุข ทรงโพธิ์
กลุ่มออมทรัพย์บ้านตะครองงาม	72	แหล่งออมเงินในชุมชน	นายชัยวัฒน์ นิตย์กระโทก
กลุ่มออมทรัพย์บ้านหนองจาน	273	แหล่งออมเงินในชุมชน	นายแมน ทิศกระโทก
กลุ่มออมทรัพย์บ้านหนองตะไก่อ	31	แหล่งออมเงินในชุมชน	นายวันชัย ทานกระโทก
กลุ่มสวัสดิการชุมชนหนองหัวแรต	300	จัดสวัสดิการช่วยชุมชน	นางสุมาลี พันธุ์พงศ์
สวัสดิการชุมชนตำบลลูงเขว้า	267	จัดสวัสดิการช่วยชุมชน	นางจวง อินทร์พรมตัน
สวัสดิการชุมชนตำบลสารภี	290	จัดสวัสดิการช่วยชุมชน	นางลำพอง ศรีพระอินทร์

ที่มา : รวบรวมโดยคณะกรรมการโครงการทศวรรษใหม่ ปฎิรูปโคราช ปฎิรูปประเทศไทย อำเภอหนองบุญมาก (2554)

ข. กลุ่มผู้ผลิต ผู้ประกอบการโอท็อป ในพื้นที่อำเภอหนองบุญมาก มีกลุ่มที่ทำการผลิตผลิตภัณฑ์ “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์” ดังนี้

ตารางที่ 358 แสดงรายชื่อกลุ่มโอท็อปในพื้นที่อำเภอหนองบุญมาก

ชื่อกลุ่ม	ประธาน	ที่อยู่
กลุ่มจักสาน	นายต้น เรือนคง	1 หมู่ 7 ต.ไทยเจริญ
กลุ่มเพาะเห็ดฟางบ้านพงษ์พัฒนา	นายประสิทธิ์ ฝอดสูงเนิน	8 หมู่ 13 ต.หนองหัวแรด
กลุ่มเฟื่องฟ้า	นายสงวน หวังประสพ	50 หมู่ 2 ต.บ้านใหม่
กลุ่มผลิตภัณฑ์แปรรูปจากลูกยอ	พระครูวิมล สารวิสุต	หมู่ 1 ต.แหลมทอง
กลุ่มอาชีพผลิตภัณฑ์แปรรูปจากกล้วย	นางกิม กกสันเทีย	252 หมู่ 14 ต.หนองบุญมาก
กลุ่มอาชีพแปรรูปพริก ตำบลลุงเขว้า	นางสำลี ทรัพย์ฉาย	109 หมู่ 6 ต.ลุงเขว้า
กลุ่มหล่อหินทราย	คุณวีรวัฒน์ ท่วมกลาง	86 หมู่ 7 ต.แหลมทอง
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	นายฉัฐพงษ์ โคดสูงเนิน	1 หมู่ 1 ต.หนองหัวแรด
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านสารภี	คุณเทศ ศรีทรัพย์	143 หมู่ 1 ต.สารภี
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มประติมากรรมหินทราย	คุณประทีน ถาดกระโทก	28 หมู่ 4 ต.บ้านใหม่

ที่มา : รวบรวมโดยคณะกรรมการโครงการทศวรรษใหม่ ปฏิรูปโครงสร้าง ปฏิรูปประเทศไทย อำเภอหนองบุญมาก (2554)

3.14.5 ลักษณะทางสังคม

1) ด้านประชากร อำเภอหนองบุญมากมีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 13,924 ครัวเรือน มีประชากรจำนวน 59,552 คน เป็นชายจำนวน 29,763 คน เป็นหญิงจำนวน 29,789 คน มีรายละเอียดเป็นรายเป็นรายตำบลดังนี้

ตารางที่ 359 แสดงจำนวนครัวเรือน และจำนวนประชากร อำเภอหนองบุญมาก

ตำบล	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร		
		ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)
ตำบลไทยเจริญ	703	1,518	1,547	3,065
ตำบลหนองบุญมาก	2,355	5,022	5,097	10,119
ตำบลหนองหัวแรด	2,162	4,395	4,367	8,762
ตำบลลุงเขว้า	1,080	2,243	2,338	4,581
ตำบลสารภี	2,114	4,806	4,751	9,557
ตำบลหนองไม้ไผ่	950	1,943	1,911	3,854
ตำบลหนองตะไก่อ	2,058	4,348	4,386	8,734
ตำบลบ้านใหม่	1,156	2,496	2,448	4,944
ตำบลแหลมทอง	1,346	2,992	2,944	5,936
รวมทั้งอำเภอ	13,924	29,763	29,789	59,552

ที่มา : สำนักงานทะเบียนราษฎร์ อำเภอหนองบุญมาก (2554)

ผลการจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานระดับอำเภอ (จปฐ.2) ปี พ.ศ. 2554 โดยการสำรวจจำนวนประชากรที่อาศัยอยู่จริง ณ วันสำรวจ พบว่าอำเภอหนองบุญมาก มีประชากรจำแนกตามช่วงอายุ ดังนี้

ตารางที่ 360 แสดงช่วงอายุของประชากร อำเภอหนองบุญมาก

ช่วงอายุประชากร	เพศ		รวม (คน)
	ชาย (คน)	หญิง (คน)	
น้อยกว่า 1 ปี	211	196	407
1- 2	487	437	924
3- 5	1,034	907	1,941
6- 11	2,269	2,034	4,296
12- 14	1,269	1,187	2,456
15 - 17	1,255	1,167	2,422
18- 25	2,811	2,631	5,442
26- 49	9,601	9,509	19,110
50- 60	2,960	2,930	5,890
มากกว่า 60 ปีขึ้นไป	2,382	2,89	4,971
รวมทั้งหมด	24,272	23,587	47,859

ที่มา : ข้อมูล จปฐ. อำเภอหนองบุญมาก (2554)

หมายเหตุ : จำนวนประชากรที่อาศัยอยู่จริงจากการสำรวจนี้ อาจไม่เท่ากับจำนวนประชากรที่มีอยู่ในทะเบียนบ้านได้

2) ด้านการศึกษา

ก. ระดับการศึกษาของประชากรในพื้นที่อำเภอหนองบุญมากส่วนใหญ่ จบการศึกษา ระดับชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้น ป.4 - ป.6 รองลงมาคือ ผู้ที่จบการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ตารางที่ 361 แสดงระดับการศึกษาของประชากร อำเภอหนองบุญมาก

ระดับการศึกษา	เพศ		รวม (คน)
	ชาย (คน)	หญิง (คน)	
ไม่เคยศึกษา	630	754	1,384
ต่ำกว่า ป.4	1,986	1,943	3,929
ป.4 - 6	13,126	12,397	25,523
ม.ศ. 1 - 3	129	81	210
ม.1 - 3	3,763	3,440	7,203

ตารางที่ 361 แสดงระดับการศึกษาของประชากร อำเภอหนองบุญมาก (ต่อ)

ระดับการศึกษา	เพศ		รวม (คน)
	ชาย (คน)	หญิง (คน)	
ม.ศ.4 - 5	42	32	74
ม.4 - 6	1,479	1,732	3,211
ปวช.	297	207	504
ปวส.	326	294	620
ปริญญาตรี	478	720	1,198
ปริญญาโท	21	11	32
ปริญญาเอก	10	9	19
อื่น ๆ ไม่ระบุ	1,985	1,967	3,952
รวม	24,272	23,587	47,859

ที่มา : ข้อมูล จปฐ. อำเภอหนองบุญมาก(2554)

หมายเหตุ : จำนวนประชากรที่อาศัยอยู่จริงจากการสำรวจนี้ อาจไม่เท่ากับจำนวนประชากรที่มีอยู่ในทะเบียนบ้านได้

ข. สถานศึกษา ครูและนักเรียน อำเภอหนองบุญมากมีโรงเรียนจำนวน 34 แห่ง มีครูทั้งหมดจำนวน 364 คน มีนักเรียนจำนวน 7,157 คน โดยเฉลี่ยจำนวนครู 1 คนต่อจำนวนนักเรียนประมาณ 22 คน

ตารางที่ 362 แสดงจำนวนสถานศึกษา ครู และนักเรียนจำแนกเป็นรายตำบล อำเภอหนองบุญมาก

ตำบล	จำนวนโรงเรียน	จำนวนครู	จำนวนนักเรียนนักศึกษา
ตำบลไทยเจริญ	2	18	241
ตำบลหนองนูนนาก	8	75	1,512
ตำบลหนองหัวแรด	4	15	345
ตำบลลุงเขว้า	2	18	213
ตำบลสารภี	4	17	380
ตำบลหนองไม้ไผ่	3	24	474
ตำบลหนองตะไก่อ	3	67	1,506
ตำบลบ้านใหม่	3	63	1,207
ตำบลแหลมทอง	5	67	1,279
รวมทั้งอำเภอ	34	364	7,157

ที่มา : รวบรวมโดยคณะกรรมการโครงการทศวรรษใหม่ ปฏิรูปโคราช ปฏิรูปประเทศไทย อำเภอหนองบุญมาก (2554)

ค. การศึกษานอกระบบ อำเภอหนองบุญมากมีศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน หรือศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ระดับอำเภอจำนวน 1 แห่ง ตั้งอยู่ที่ หมู่ 2 ตำบลแหลมทอง อำเภอหนองบุญมาก มีบุคลากรจำนวน 16 คน มีห้องสมุดประชาชนจำนวน 1 แห่ง

3) ด้านการสาธารณสุข

ก. ในพื้นที่อำเภอหนองบุญมากมีสถานบริการด้านสาธารณสุข บุคลากร เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชากรในพื้นที่ ดังนี้

ตารางที่ 363 แสดงจำนวนสถานบริการสาธารณสุข อำเภอหนองบุญมาก

สถานบริการสาธารณสุข	จำนวน	หมายเหตุ
โรงพยาบาลประจำอำเภอ	1	ขนาด 60 เตียง
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	10	
สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ	1	
คลินิกแพทย์	1	
ร้านขายยาแผนปัจจุบัน	2	

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขอำเภอหนองบุญมาก (2554)

ข. บุคลากรทางด้านสาธารณสุข (ไม่นับรวมเอกชน) ในพื้นที่อำเภอหนองบุญมาก มีบุคลากรเพื่อบริการประชากรในพื้นที่ ดังนี้

ตารางที่ 364 แสดงจำนวนบุคลากรทางด้านการแพทย์และสาธารณสุข อำเภอหนองบุญมาก

บุคลากร	จำนวน (คน)	ประชากรต่อบุคลากรทางการแพทย์ 1 คน
แพทย์	4	14,888
ทันตแพทย์	2	29,776
เภสัชกร	4	14,888
พยาบาลวิชาชีพ	42	1,418
อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน	890	67
สาธารณสุขอำเภอ	1	59,552
นักวิชาการสาธารณสุข 7	3	19,851
เจ้าพนักงานธุรการ 5	2	29,776
บุคลากรสาธารณสุข	20	2,978

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขอำเภอหนองบุญมาก (2554)

ค. สถานการณ์ด้านสาธารณสุขในพื้นที่อำเภอหนองบุญมาก พบว่า มีโรคที่จะต้องเฝ้าระวัง 10 อันดับแรกของอำเภอ โดยเทียบอัตราผู้ป่วยต่อจำนวนประชากรหนึ่งแสนคน (1: 100,000) ดังนี้

ตารางที่ 365 แสดงการป่วยของประชากร อำเภอหนองบุญมาก

โรค	ป่วย	อัตราป่วย	อัตราตาย	อัตราป่วยตาย
อุจจาระร่วง	835	1,429.79	0	0
ไข้ไม่ทราบสาเหตุ	247	422.95	0	0
ปอดบวม	44	75.34	0	0
สุกใส	36	61.64	0	0
อาหารเป็นพิษ	25	42.81	0	0
วัดโรคปอด(พอเชื้อ)	16	27.40	0	0
ไข้เลือดออก	16	27.55	0	0
ฆ่าตัวตาย	14	23.97	8.2	0.08
คางทูม	11	18.84	0	0
ไข้แดงกี	9	15.41	0	0

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขอำเภอหนองบุญมาก (2554)

ง. อัตราการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากร ข้อมูลจากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พบว่าในระหว่างปี พ.ศ. 2549 – 2553 ในพื้นที่อำเภอหนองบุญมาก มีอัตราการเปลี่ยนแปลงของจำนวนประชากร โดยใช้อัตรา 1: 1,000 ของประชากร ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 366 แสดงอัตราการเปลี่ยนแปลงของจำนวนประชากร อำเภอหนองบุญมาก

ปี พ.ศ.	จำนวนประชากร (คน)	อัตราการเปลี่ยนแปลง
2549	58,740	-
2550	58,920	0.31
2551	59,241	0.54
2552	59,484	0.41
2553	59,729	0.41

ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (2553)

4) ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน พื้นที่อำเภอหนองบุญมากมีสถานีตำรวจภูธรจำนวน 1 แห่ง คือ สถานีตำรวจภูธรอำเภอหนองบุญมาก ซึ่งทำงานประสานกับฝ่ายความมั่นคงของอำเภอหนองบุญมาก ที่มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายใน การจัดระเบียบสังคม แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนและความขัดแย้งของประชาชนในพื้นที่

งานกิจการชายแดน งานกิจการผู้อพยพ งานกิจการชนกลุ่มน้อย งานกิจการหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง งานการข่าว งานกิจการอาสาสมัครดินแดน งานด้านการสื่อสาร การดำเนินการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมและการปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติการของหน่วยงานอื่นหรือที่ได้รับมอบหมาย

ตารางที่ 367 แสดงการเกิดคดีความในพื้นที่อำเภอหนองบุญมาก ปี พ.ศ. 2553

ประเภทความผิด	จำนวนคดี
คดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ	1
คดีชีวิต ร่างกาย และเพศ (ฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา ฆ่าผู้อื่นโดยไม่เจตนา และพยายามฆ่า)	10
คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ ลักทรัพย์	13
ทำให้ทรัพย์เสียหาย	3
โจรกรรมรถจักรยานยนต์	4
โจรกรรมรถยนต์	1
คดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย อาวุธปืน	10
การพนัน	105
ยาเสพติด	203

ที่มา : สถานีตำรวจอำเภอหนองบุญมาก (2554)

5) ด้านศาสนา ในพื้นที่อำเภอหนองบุญมาก ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 99.80 มีวัดจำนวน 12 แห่ง สำนักสงฆ์จำนวน 17 แห่ง มีการจัดงานปารีวาสกรรม มีพระสงฆ์จำนวนมากเข้าปฏิบัติธรรมที่วัดบ้านใหม่สมบูรณ์ โดยมีการจัดขึ้นทุกปี ได้รับความสนใจจากชาวบ้านและอำเภอใกล้เคียง เป็นการทำให้ประชาชนได้เข้าถึงพระพุทธศาสนาได้เป็นอย่างดี

6) ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ในพื้นที่อำเภอหนองบุญมากมีภูมิปัญญาที่น่าสนใจและหลากหลาย เช่น

- ภูมิปัญญาทางด้านเกษตร เช่น นายเลิศ ปิ่นอาสา ที่มีความรู้การทำเกษตรแบบผสมผสาน นางสายทอง ดาเดช เป็นหมอดินอาสา
- ภูมิปัญญาด้านความเชื่อ เช่น นายสุต ขนนไพร มีความสามารถในการเป็นหมอทำขวัญ และทำพิธีกรรมทางความเชื่อต่าง ๆ
- ภูมิปัญญาด้านศิลปะและดนตรี เช่น นายโยธิน ดอกกระโทก ที่มีความสามารถในการเล่นดนตรีพื้นบ้าน เช่น พิณ นายสิง เปลกระโทก นายไพศาล สุขสมพล นายสุพรรณ น้ำกระโทก ที่มีความสามารถในการเล่นกลองยาว นายสมหวัง ฉวยกระโทก ที่มีความสามารถในการร้องเพลงโคราช

7) ด้านวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น อำเภอหนองบุญมากได้มีการอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น โดยมีการจัดงานเทศกาล ประเพณีที่สำคัญ อำเภอหนองบุญมาก มีศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีแบบพื้นเมืองโคราชประชากรส่วนใหญ่อพยพมาจากที่อื่น ทำให้มีวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่หลากหลาย เช่น อีสานตอนใต้ในพื้นที่ของตำบลหนองบุญมาก ตำบลไทยเจริญ ที่ย้ายถิ่นมาจากจังหวัดบุรีรัมย์

- งานส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมที่พัฒนาคุณธรรมจริยธรรม
- โครงการจัดบรรพชาอุปสมบท ภิกษุ สามเณร ช่วงเวลาจัดงานเดือนเมษายน
- งานแห่เทียนเข้าพรรษา ช่วงเวลาจัดงาน เดือนกรกฎาคมของทุกปี
- งานประเพณีสงกรานต์ ช่วงเวลาจัดงาน เดือนเมษายนของทุกปี
- สำนักงานวัฒนธรรมอำเภอหนองบุญมาก จัดกิจกรรมรณรงค์ส่งเสริมงานเฝ้าระวังเยาวชน ร้านเกม ร้านคาราโอเกะ ในช่วงระหว่างปิดเรียน โดยมีโครงการเยาวชนไทยห่างไกลสิ่งเสพติด โครงการกิจกรรมส่งเสริมพระพุทธศาสนา โครงการจัดการประกวดมโหรี ปีพาทย์ เป็นต้น
- งานลอยกระทง แข่งเรืออูโปง สถานที่ อ่างเก็บน้ำขุบใหญ่
- งานเฟื่องฟ้างาม สถานที่ ณ สนามหน้าที่ว่าการอำเภอหนองบุญมาก

8) ด้านกีฬาและนันทนาการ อำเภอหนองบุญมาก จะมีการส่งเสริมด้านกีฬาให้กับเด็กนักเรียนที่มีพรสวรรค์ โดยการส่งเสริมให้มีโอกาสได้แสดงออกซึ่งความสามารถ โดยมีตัวอย่างเยาวชนนักฟุตบอลทีมชาติ เป็นตัวอย่างช่วยกระตุ้นในการส่งเสริมโอกาสให้กับเยาวชน สนามกีฬาจะมีอยู่ที่โรงเรียน เช่น สนามฟุตบอล สนามตะกร้อ สนามวอลเลย์บอล และสนามบาสเกตบอล เพื่อให้เยาวชนได้ออกกำลังกายเป็นการส่งเสริมเพื่อให้หลีกเลี่ยงปัญหายาเสพติด ให้ห่างไกลจากเยาวชน

3.14.6 ลักษณะทางการเกษตร

1) การกสิกรรม อำเภอหนองบุญมากมีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งสิ้น 375,632 ไร่ พืชที่มีการใช้พื้นที่เพาะปลูกมากที่สุดคือมันสำปะหลัง รองลงมาคือ การปลูกข้าวนาปี พื้นที่อำเภอหนองบุญมากมีการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ดังนี้

ตารางที่ 368 แสดงจำนวนครัวเรือนที่ปลูกพืช พื้นที่ปลูก และผลผลิตเฉลี่ยในพื้นที่อำเภอหนองบุญมาก

ลำดับที่	พืชเศรษฐกิจ	จำนวนครัวเรือนที่ปลูก	พื้นที่ปลูก(ไร่)	ผลผลิตโดยเฉลี่ย(กก./ไร่)
1	ข้าวนาปี	4,320	97,011	480
2	มันสำปะหลัง	3,215	225,151	3,591
3	อ้อย	250	28,428	13,540
4	ข้าวโพด	227	3,741	880

ตารางที่ 368 แสดงจำนวนครัวเรือนที่ปลูกพืช พื้นที่ปลูก และผลผลิตเฉลี่ยในพื้นที่อำเภอหนองบุญมาก (ต่อ)

ลำดับที่	พืชเศรษฐกิจ	จำนวนครัวเรือนที่ปลูก	พื้นที่ปลูก(ไร่)	ผลผลิตโดยเฉลี่ย(กก./ไร่)
5	ไม้ผล	1,235	4,578	1,253
6	ยางพารา	12	2,598	2,121
7	ผัก	200	1,500	901
8	พริก	56	230	145
9	ไม้ดอกไม้ประดับ	60	150	896
10	อื่นๆ	1,132	12,245	ไม่มีข้อมูล

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองบุญมาก (2554)

2) ด้านปศุสัตว์ จำนวนสัตว์จากการสำรวจในพื้นที่อำเภอหนองบุญมาก พบว่าในพื้นที่ที่มีการเลี้ยงสัตว์ ดังนี้

ตารางที่ 369 แสดงการทำปศุสัตว์ในพื้นที่อำเภอหนองบุญมาก

ลำดับที่	ชนิดสัตว์	จำนวนสัตว์ (ตัว)	จำนวนครัวเรือน
1	โคเนื้อ	35,530	6,123
2	กระบือ	1,578	317
3	สุกร	11,704	1,347
4	เป็ดเนื้อ	51,490	453
5	ไก่พื้นเมือง	1,569,931	5,741
6	ไก่เนื้อ	4,895,372	345
7	ไก่พันธุ์ไข่	1,502,256	245

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์อำเภอหนองบุญมาก (2554)

3) ด้านการประมง จากข้อมูลสำนักงานประมงจังหวัดนครราชสีมา ปี พ.ศ. 2553 พบว่าอำเภอหนองบุญมากมีการทำประมงน้ำจืด มีสัตว์น้ำจืดที่จับได้รวมทั้งอำเภอจำนวน 17.62 ตันต่อปี โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 370 แสดงปริมาณการจับสัตว์น้ำในพื้นที่อำเภอหนองบุญมาก

ชนิดสัตว์ที่จับ	ปริมาณการจับ (ตันต่อปี)
ปลาตะเพียน	1.50
ปลานิล	16.12
ปลาไน	2
ปลาทับทิม	5
รวม	24.62

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดนครราชสีมา (2553)

3.14.7 ลักษณะทางอุตสาหกรรม

สถานประกอบการอุตสาหกรรมอำเภอหนองบุญมากมีโรงงานอุตสาหกรรมที่ได้รับอนุญาตดำเนินการและประกอบกร จำนวน 43 แห่ง ซึ่งสามารถจำแนกตามลักษณะการประกอบการได้ ดังนี้

ตารางที่ 371 แสดงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองบุญมาก

ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวน
อุตสาหกรรมเกษตร	12
อุตสาหกรรมข้าว	2
อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม	9
อุตสาหกรรมอาหารสัตว์	1
อุตสาหกรรมผลิตไฟฟ้า	2
อุตสาหกรรมก๊าซและเชื้อเพลิง	3
อุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์และเครื่องจักรกล	6
อุตสาหกรรมก่อสร้าง	3
อุตสาหกรรมไม้	5
อุตสาหกรรมพลาสติก	1

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครราชสีมา (2553)

3.14.8 ลักษณะทางพาณิชย์กรรม

1) สถานประกอบการด้านพาณิชย์กรรม อำเภอหนองบุญมากมีการประกอบกิจการด้านพาณิชย์กรรม ดังนี้

- ธนาคาร จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และธนาคารออมสิน
- สหกรณ์ จำนวน 1 แห่ง คือ สหกรณ์การเกษตรอำเภอหนองบุญมาก จำกัด
- สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงมาตรฐาน และก๊าซ จำนวน 8 แห่ง
- ร้านค้าส่งจำนวน 29 แห่ง
- ร้านค้าปลีกทั้งในอำเภอและชุมชนต่าง ๆ จำนวน 716 แห่ง

2) การบริการที่พัก โรงแรม ในพื้นที่อำเภอหนองบุญมาก มีร้านอาหารทั่วไปไว้บริการจำนวน 167 แห่ง มีที่พักขนาดเล็ก จำนวน 5 แห่ง และมีร้านอินเทอร์เน็ตจำนวน 9 แห่ง

3) การท่องเที่ยวและสถานที่ท่องเที่ยว อำเภอหนองบุญมากมีสถานที่ท่องเที่ยว ที่สำคัญ ได้แก่

- ปราสาทบ้านถนนหัก ตั้งอยู่หมู่ 4 บ้านถนนหัก ตำบลบ้านใหม่ อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถาน เมื่อปี พ.ศ. 2479 เป็นปราสาทแบบเขมร สร้างด้วยศิลาแลง จากโบราณวัตถุที่พบ เช่น เครื่องประดับทอง ชิ้นส่วนทับหลังและแผ่นหินสลักประติมากรรมทำด้วยหินทราย และสำริดและเครื่องเคลือบสีน้ำตาลเข้ม-ดำแบบเขมร กล่าวได้ว่าปราสาทหินบ้านถนนหัก เป็นพื้นที่ที่ใช้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาฮินดูหรือพราหมณ์ ลัทธิมหานิกาย ซึ่งน่าจะสร้างขึ้นเมื่อราวตอนปลายพุทธศตวรรษที่ 16

- วัดหนองตะไไ้ ตั้งอยู่หมู่ที่ 12 ตำบลหนองตะไไ้ อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา เป็นสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดนครราชสีมา แห่งที่ 65

- ศูนย์จำหน่ายไม้ดอกไม้ประดับถนนสายโชคชัย – เดชอุดม ตำบลบ้านใหม่ เป็นศูนย์จำหน่ายสินค้าผลิตภัณฑ์โอท็อปริมถนนสายโชคชัย -เดชอุดม ระหว่างกิโลเมตรที่ 21-22

3.14.9 ลักษณะทางโครงสร้างพื้นฐาน

1) การคมนาคม ในพื้นที่อำเภอหนองบุญมากมีเส้นทางการคมนาคมติดต่อระหว่างอำเภอและจังหวัด คือ ถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 24 โชคชัย – เดชอุดม และยังมีถนนที่ใช้คมนาคมภายในอำเภออีก ที่เป็นถนนลูกรัง ถนนคอนกรีต ที่พัฒนาโดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา และองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่อำเภอหนองบุญมากด้วย

2) การโทรคมนาคม ติดต่อสื่อสาร อำเภอหนองบุญมากมีส่วนสาธารณะประจำหมู่บ้านจำนวน 56 แห่ง ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข จำนวน 1 แห่ง มีหอกระจายข่าว จำนวน 41 หมู่บ้าน สถานีโทรคมนาคมจำนวน 1 แห่ง และสถานีขยายสัญญาณโทรคมนาคม จำนวน 5 แห่ง

3) ประปา พื้นที่อำเภอหนองบุญมาก มีประปาดำบล และประปาหมู่บ้านจำนวน 74 แห่ง และยังมีหมู่บ้านจำนวนเกินกว่าครึ่งหนึ่งของอำเภอยังไม่มีระบบประปาใช้

4) แหล่งน้ำ ในพื้นที่ อำเภอหนองบุญมากมีแหล่งกักเก็บน้ำไว้ใช้ขนาดเล็กและระดับครัวเรือนและระดับชุมชน ดังนี้

ตารางที่ 372 แสดงจำนวนแหล่งน้ำในพื้นที่อำเภอหนองบุญมาก ปี พ.ศ. 2552-2554

ประเภทแหล่งน้ำ	2552		2553		2554	
	ทั้งหมด	ที่ใช้ได้ในฤดูแล้ง	ทั้งหมด	ที่ใช้ได้ในฤดูแล้ง	ทั้งหมด	ที่ใช้ได้ในฤดูแล้ง
บ่อส่วนตัว	561	543	561	543	149	149
บ่อสาธารณะ	285	187	285	187	298	183

ที่มา : ข้อมูล จปฐ. อำเภอหนองบุญมาก (2554)

5) ไฟฟ้า ในพื้นที่อำเภอหนองบุญมากมีสำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จำนวน 1 แห่ง มีไฟฟ้าใช้ครบทุกหมู่บ้านแต่ยังไม่ครบทุกหลังคาเรือน เนื่องจากมีบ้านสร้างใหม่ และบางพื้นที่มี

ระยะทางที่ไกลทำให้การขยายเขตไฟฟ้าไปไม่ถึง รวมทั้งระบบไฟฟ้าแสงสว่างในพื้นที่ยังมีไม่เพียงพอ เพื่อให้เกิดการคมนาคมที่สะดวกและปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน

3.14.10 ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1) ทรัพยากรดิน มีลักษณะเป็นดินที่มีความสมบูรณ์ เหมาะแก่การทำนาข้าว และเพาะปลูกพืชไร่ มีการจัดการน้ำด้วยชลประทาน ส่งน้ำทำการเกษตรปลูกพืชผักสวนครัวส่งไปขายที่ตลาดสุระนครในเมืองนครราชสีมา ลักษณะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง พื้นที่ทำนาของราษฎรจะอยู่ตลอดแนวของกลุ่มน้ำคลองสารเพ็ชรและกลุ่มน้ำจักราชที่ไหลผ่าน

2) ทรัพยากรน้ำ อำเภอนองบุญมากมีพื้นที่ทำนาของราษฎรมีพื้นที่รับน้ำประมาณ 160.07 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 95,179 ไร่ และทรัพยากรน้ำที่สำคัญ จำนวน 3 แห่ง ได้แก่

- กลุ่มน้ำจักราช อยู่ใน 5 ตำบล คือ ตำบลสารภี ตำบลไทยเจริญ ตำบลบ้านใหม่ ตำบลหนองตะไถ่ และตำบลหนองบุนนาค มีความยาว 60 กิโลเมตร

- กลุ่มน้ำคลองสารเพ็ชร อยู่ใน 4 ตำบล คือ ตำบลหนองหัวแรด ตำบลแหลมทอง ตำบลลุงเขว้า และตำบลหนองไม้ไผ่ มีความยาว 34 กิโลเมตร โดยกลุ่มน้ำจักราช อยู่ทางทิศตะวันออกของอำเภอ ไหลจากทิศใต้ไปทิศเหนือ

- กลุ่มน้ำคลองสารเพ็ชรจะไหลบรรจบกับกลุ่มน้ำจักราชในเขตพื้นที่อำเภอจักราช จังหวัดนครราชสีมา

3) ทรัพยากรป่าไม้ อำเภอนองบุญมากมีพื้นที่ป่าไม้ที่สำคัญ 4 แห่ง ได้แก่ ป่าทำเล พื้นที่จำนวน 840 ไร่ ป่าชุมชนพื้นที่จำนวน 4,166 ไร่ ป่าช้าพื้นที่จำนวน 33 ไร่ และพื้นที่ป่าที่สาธารณะพื้นที่จำนวน 914 ไร่ ในพื้นที่อำเภอนองบุญมากมีป่าชุมชนที่ชาวบ้านเป็นผู้กำหนดกติกาคุ้มครองและชาวบ้านได้ร่วมกันทำแนวป้องกันไฟ มีการเพาะกล้าพืชสมุนไพร ผักหวาน อนุรักษ์พืชที่จะสูญหาย ในพื้นที่ป่าประมาณ 95,179 ไร่ ครอบคลุมในพื้นที่ 9 ตำบล

3.14.11 ด้านการเมือง

1) การเมืองระดับชาติ พื้นที่อำเภอนองบุญมากไม่มีสาขาพรรคในพื้นที่ การลงสมัครรับเลือกตั้งในพื้นที่ที่มีพรรคที่ลงเลือกตั้ง คือ พรรคภูมิใจไทย พรรคเพื่อไทย พรรคประชาธิปัตย์

2) การเมืองระดับท้องถิ่น ในพื้นที่อำเภอนองบุญมากไม่มีกลุ่มทางการเมืองระดับท้องถิ่น แต่ในกระบวนการเลือกตั้งยังเป็นลักษณะการเมืองแบบอุปถัมภ์ ส่วนหนึ่งได้รับการสนับสนุนจากการเมืองระดับชาติ นอกจากนั้นยังเป็นลักษณะมีเครือข่ายจำนวนมาก รวมทั้งมีการซื้อสิทธิ์ขายเสียงกันเพื่อให้ได้เข้าไปเป็นผู้บริหารท้องถิ่นหรือเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น

รวมทั้งผู้นำระดับผู้บริหารท้องถิ่น และผู้นำกลุ่มต่าง ๆ ในพื้นที่มีส่วนในการสนับสนุนกระบวนการเลือกตั้งที่ไม่สุจริต โดยการเข้าไปเป็นฐานคะแนนเสียงให้นักการเมืองระดับชาติด้วย ดังนั้นทำ

ให้การบริการจัดการเงินงบประมาณของท้องถิ่นไม่เป็นอิสระเนื่องจากการตัดสินใจของผู้บริหารท้องถิ่น ไม่มีความเป็นอิสระจากนักการเมืองระดับชาติด้วย

3) การเมืองภาคพลเมือง ในพื้นที่อำเภอหนองบุญมาก มีกลุ่มการเมืองภาคประชาชนชุมชน ทำการขับเคลื่อนงานด้านการส่งเสริมอาชีพขึ้นมากมาย สามารถลดปัญหาให้กับชุมชน มีองค์กรเด็กและเยาวชนที่มีบทบาทการพัฒนาเด็กได้ รวมถึงบทบาทสตรีก็มีการรวมตัวกันทั้ง 9 ตำบล บริหารจัดการดูแลให้เกิดกองทุนดูแลเมื่อมีการเสียชีวิต มีสมาชิกทั้งหมด 5,977 คน เป็นกระบวนการสร้างจิตสำนึกของประชาชน และนำไปสู่การสร้างความเป็นธรรมให้กับสังคม

3.14.12 ด้านการจัดการภาครัฐการส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น

การจัดระเบียบการปกครอง ในเขตพื้นที่อำเภอหนองบุญมาก จำแนกการปกครองตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พุทธศักราช 2534 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ได้ ดังนี้

1) หน่วยงานราชการส่วนกลางที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ ได้แก่ โรงพยาบาลอำเภอ และสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ

2) หน่วยงานราชการส่วนภูมิภาค ได้แก่ ที่ทำการปกครองอำเภอ สถานีตำรวจภูธร สถานีตำรวจทางหลวง สำนักงานที่ดิน สำนักงานสรรพากร สำนักงานป่าไม้ สำนักงานสถิติ สำนักงานเกษตร สำนักงานพัฒนาชุมชน สำนักงานศึกษาธิการ สำนักงานประถมศึกษา และสำนักงานปศุสัตว์

3) หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ได้แก่ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

4) การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น อำเภอหนองบุญมากมีการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น 3 รูปแบบ คือ

ก. องค์การบริหารส่วนจังหวัด ในพื้นที่มีศูนย์ประสานงานองค์การบริหารส่วนจังหวัดจำนวน 1 แห่ง

ข. องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 8 แห่ง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลไทยเจริญ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบุญมาก องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวแรด องค์การบริหารส่วนตำบลลุงเขว้า องค์การบริหารส่วนตำบลสารภี องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองตะไก่อ และองค์การบริหารส่วนตำบลหนองไม้ไผ่

ค. เทศบาล พื้นที่อำเภอหนองบุญมากมีเทศบาลตำบลจำนวน 2 แห่ง คือ เทศบาลตำบลแหลมทอง และเทศบาลตำบลหนองหัวแรด

5) การปกครองท้องที่ อำเภอหนองบุญมากได้มีการแบ่งเขตการปกครองตามพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2547 เป็น 9 ตำบล 103 หมู่บ้าน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 373 แสดงจำนวนหมู่บ้าน จำแนกตามตำบล อำเภอหนองบุญมาก

ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	รายชื่อหมู่บ้าน
ไทยเจริญ	7	บ้านทรัพย์เจริญ บ้านสระสำราญ บ้านชัยประจักษ์ บ้านสามัคคีพัฒนา บ้านสระซาง บ้านชัยตะคร้อ และบ้านโนนสะอาด
หนองบุญมาก	17	บ้านหนองบุญมาก (ม.1)บ้านโคกพลวง บ้านสระคล้า บ้านหัวทำนบ บ้าน ปลักข่อย บ้านหนองบุญมาก (ม.6) บ้านหนองยายเทียม บ้านหนองไทร บ้าน ยุบใหญ่ บ้านสว่างพัฒนา บ้านชัยตะคร้อ บ้านรุ่งเรือง บ้านหนองหว้า บ้าน แสนสุข บ้านเกษมสุข บ้านหนองจานพัฒนา และบ้านหนองรังกา
หนองหัวแรด	15	บ้านมอสูงชัยเจริญ บ้านตลาดใหม่พัฒนา บ้านโนนสมบูรณ์ บ้านชัยหวาย บ้านบุคคจอก บ้านหนองหัวแรด บ้านคลองสารเพชร บ้านบุกระโทก บ้าน หนองกระทุ่ม บ้านหนองหิน บ้านหนองซงโค บ้านโนนสะอาด บ้านพงษ์พัฒนา บ้านหนองหวาย และบ้านตลาดใหม่สามัคคี
ลุงเขว้า	9	บ้านจิตประสงค์ บ้านอ่างน้ำลุงเขว้า บ้านขุนจิตพัฒนา บ้านหนองพยอม บ้าน ร่มเย็น บ้านลุงเขว้า บ้านตะครองงาม บ้านหนองจาน และบ้านจงประเสริฐ
สารภี	15	บ้านสารภี (ม.1) บ้านสารภี (ม.2) บ้านพระ บ้านท่าตะแบก บ้านทุ่งหัวขวาน บ้านสันติสุข บ้านหนองลาไหล บ้านราษฎร์พัฒนา บ้านโนนจีตุน บ้านดอนทะยุง บ้านดอนหนองจิก บ้านประสงค์พัฒนา บ้านทุ่งรวงทอง บ้าน หนองปรือราษฎร์พัฒนา และบ้านวังไทรพัฒนา
บ้านใหม่	9	บ้านใหม่ไทยเจริญ บ้านใหม่อุดม บ้านใหม่สมบูรณ์ บ้านโนนสุวรรณ บ้าน ถนนหัก บ้านหัวอ่างพัฒนา บ้านมะขามป้อม บ้านปรางค์ประเสริฐ และบ้าน คลองเมือง
หนองตะไค้	12	บ้านหนองตะไค้ (ม.1) บ้านหนองตะไค้ (ม.2) บ้านหนองตะไค้ (ม.3) บ้าน ประชานมิตร บ้านยอกขาม บ้านมิตรสัมพันธ์ บ้านแสงทอง บ้านเสริมสุข บ้านสวรรค์วาริ บ้านพุนทรัพย์ บ้านไทยอยู่เย็น และบ้านภูมิพัฒนา
หนองไม้ไผ่	9	บ้านหนองไม้ไผ่ บ้านสระมะค่า บ้านหนองตะลุมพุก บ้านด่านตลอด บ้าน ด่านกอโจด บ้านเจริญสุข บ้านหัวอ่างพัฒนา บ้านสุขสวัสดิ์ และบ้านหนองไม้ไผ่แสนสุข
แหลมทอง	10	บ้านหนองหัวแรด บ้านหนองจาน บ้านแหลมทอง บ้านคลองสารเพชร บ้าน หนองลูกควาย บ้านหนองสะแก บ้านโคกลุงกรด บ้านโพธิ์ธรรมรงค์ บ้านโคกลอย และบ้านรวงทอง

ที่มา : รวบรวมโดยคณะกรรมการทศวรรษใหม่ ปฏิรูปโครงสร้าง ปฏิรูปประเทศไทย อำเภอหนองบุญมาก (2554)

3.14.13 การวิเคราะห์ศักยภาพของอำเภอหนองบุญมาก

จากการจัดการประชุมเมื่อวันที่ 28 กันยายน พ.ศ 2554 ซึ่งมีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวนรวมทั้งสิ้นจำนวน 67 คน ประกอบด้วย ผู้นำกลุ่มต่าง ๆ จำนวน 44 คน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 3 คน นักธุรกิจจำนวน 5 คน หน่วยราชการต่าง ๆ จำนวน 11 คน พระสงฆ์จำนวน 2 รูป ผู้เข้าร่วมประชุมได้มีส่วนร่วมในการระดมสมองและวิเคราะห์ศักยภาพของอำเภอ ดังนี้

1) การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายในที่เป็นปัจจัยหนุนและปัจจัยที่เป็นจุดอ่อนหรือปัญหาที่มีผลต่อการพัฒนาพื้นที่อำเภอหนองบุญมาก สามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 374 วิเคราะห์ศักยภาพ จุดแข็งและจุดอ่อน ของอำเภอหนองบุญมาก

จุดแข็ง	จุดอ่อน
<p>ก. ด้านกายภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีเส้นทางคมนาคมขนส่งทางรถที่สะดวกมีถนน 4 ช่องทางจราจรสะดวกต่อการเดินทาง - มีทุนทางธรรมชาติ ป่าชุมชน 2,097 ไร่เป็นคลังอาหารธรรมชาติ เป็นความมั่นคงทางอาหารให้กับชุมชน มีการพัฒนาด้านอาชีพเสริมไม้ดอกไม้ประดับ มีแหล่งน้ำไว้ทำการเกษตร 	<p>ก. ด้านกายภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ถนนสายหลักมีอุบัติเหตุบ่อยทำให้เกิดการเสียชีวิต พิกัด เสียหายต่อทรัพย์สิน - ปัญหามลพิษจากโรงงานส่งผลให้เกิดกลิ่นในชุมชน และทำให้ปลาตาย - แม่น้ำลำคลองตื้นเขินทำให้น้ำได้น้อยจึงทำให้มีน้ำไม่พอใช้
<p>ข. ด้านสังคม (การศึกษา ครอบครัว เยาวชน กลุ่มอาชีพ ภูมิปัญญา)</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีสถานศึกษาทั้งระดับประถมมัธยมและอาชีวะรวม 43 แห่ง - มีกลุ่มองค์กรภาคประชาชนประสานเชื่อมโยงสร้างเครือข่ายเสริมสร้างความเข้มแข็งความสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ มีกลุ่มแกนนำที่มีจิตอาสาทำงานเพื่อประโยชน์สาธารณะ - มีภูมิปัญญาด้านอาชีพไม้ดอกไม้ประดับเพื่อฟ้าสร้างชื่อเสียงให้กับอำเภอ - เด็กเยาวชนในชุมชนมีการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านจากครูพื้นบ้านวัฒนธรรมประเพณี มีการอนุรักษ์ป่าชุมชนทรัพยากรธรรมชาติ - มีแรงงานที่มีฝีมือทักษะการผลิต ตอบสนองความต้องการตลาดแรงงาน - ประชาชนมีภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตสาขาการเกษตรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 	<p>ข. ด้านสังคม (การศึกษา ครอบครัว เยาวชน กลุ่มอาชีพ ภูมิปัญญา)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประชาชนติดอบายมุข หวย การพนัน กินเหล้า - เด็กและเยาวชน ดิคา ดิเคม มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร เลียนแบบตามค่านิยม มีพฤติกรรมแบบทุนนิยม บริโภคนิยม วัตถุนิยม - ประชาชนขาดจิตสำนึกการพึ่งพาตนเอง - ปัญหาด้านการศึกษาประชาชนยังไม่สามารถส่งให้บุตรเรียนสูงได้ - ปัญหาครอบครัวอ่อนแอ หย่าร้าง ลูกอยู่กับตายายเกิดช่องว่างระหว่างวัย - คนพิการยังไม่ได้รับการดูแลแบบมั่นคง - เกิดค่านิยมสามีต่างชาติ เกิดการเรียนแบบตามอย่างต้องการมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ตารางที่ 374 วิเคราะห์ศักยภาพ จุดแข็งและจุดอ่อน ของอำเภอหนองบุญมาก (ต่อ)

จุดแข็ง	จุดอ่อน
<p>ค. ด้านเศรษฐกิจ/อุตสาหกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีแรงงานที่มีฝีมือทักษะการผลิต ทั้งภาคการเกษตร อุตสาหกรรมตอบสนองความต้องการตลาดแรงงาน และมีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่รองรับแรงงาน - มีการประกอบอาชีพการเกษตรการผลิตมันสำปะหลัง - มีกลุ่มออมทรัพย์ออมเงินไว้เป็นทุนหมุนเวียนกลุ่มอาชีพ - มีกลุ่มผู้ประกอบการ โอท็อป กลุ่มจักสานจากไม้ไผ่ เช่น ลอบ ไซ หมวง กลุ่มข้าวตังหมูหยอง - ด้านการเกษตรมีการพัฒนาเชิงผสมผสานไม่ปลูกเชิงพืชเดี่ยว ประชาชนมีงานทำตลอดปี - มีกลุ่มอาชีพหัตถารยสร้างรายได้เข้าชุมชนทำให้มีงานทำตลอดปี - มีการนำภูมิปัญญามาประกอบอาชีพ เช่นการแปรรูปข้าว ข้าวตังหมู 	<p>ค. ด้านเศรษฐกิจ/อุตสาหกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ และต้นทุนการผลิตขึ้นทุกปี - ปัญหารายได้กับรายจ่ายไม่สมดุลกัน ทำให้เกิดปัญหาหนี้สินของประชาชนในพื้นที่ ทั้งเป็นหนี้สินทั้งในและนอกระบบ - แม่บ้านไม่มีงานเมื่อว่างเว้นจากการทำการผลิตทางการเกษตร - ประชาชนในพื้นที่ขาดการรวมกลุ่มเพื่อต่อรองในเรื่องประโยชน์ส่วนรวมและส่วนตน - ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจด้านการผลิตการเกษตร จึงยังใช้วิธีการผลิตแบบเดิมอยู่ - ไม่มีแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ - มีแรงงานจากที่อื่นย้ายเข้าไปอยู่ในพื้นที่มากขึ้นเนื่องจากมีโรงงานอุตสาหกรรมหลายแห่ง
<p>ง. ด้านการเมืองการปกครอง</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกระจายอยู่ทุกพื้นที่ของอำเภอ - ประชากรส่วนใหญ่ให้ความสนใจในการใช้สิทธิในการเลือกตั้งต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการใช้สิทธิ ไม่ให้เสียสิทธิ - มีกลุ่มองค์กรการเมืองภาคพลเมืองที่มีการทำงานเป็นทีมตรวจสอบการทำงานของผู้บริหารท้องถิ่น และตรวจสอบเวลาที่มีการเลือกตั้ง เช่น สภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านใหม่ สภาองค์กรชุมชนตำบลสารภี 	<p>ง. ด้านการเมืองการปกครอง</p> <ul style="list-style-type: none"> - การแบ่งพรรคแบ่งพวก หัวคะแนนแบ่งสีเป็นฝ่ายชัดเจน เหลือง แดง น้ำเงิน - มีการซื้อเสียงทุกระดับเวลาที่มีการเลือกตั้งทุ่มเงินเพื่อให้ได้รับตำแหน่งทางการเมือง - การบริหารจัดการที่ไม่มี ความไม่โปร่งใสของนักการเมืองเอาเปรียบเห็นแก่ตัวเอาประโยชน์ - ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมทางการเมืองการตรวจสอบไม่จริงจังต่อเนื่อง - นักการเมืองระดับชาติมีอิทธิพลเข้ามาแทรกแซงการทำงานของการเมืองท้องถิ่น - ผู้นำ ประชาชน ขาดความรู้ความเข้าใจในระบบประชาธิปไตยที่แท้จริง

ตารางที่ 374 วิเคราะห์ศักยภาพ จุดแข็งและจุดอ่อน ของอำเภอหนองบุญมาก (ต่อ)

จุดแข็ง	จุดอ่อน
<p>จ. ด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีการฟื้นฟูการสวดสภัญญะ คนตรีพื้นบ้าน วิถีดั้งเดิม - มีหมอลำเพลงโคราชในพื้นที่ และเป็นพ่อครูสอนเด็กในพื้นที่ และสามารถนำไปเป็นอาชีพเสริมระหว่างเรียนได้ - มีพระสงฆ์แบบตัวอย่างที่ดีให้ชุมชนเป็นหลักยึดปฏิบัติคุณธรรมจริยธรรม - เริ่มมีกลุ่มเยาวชนที่เห็นคุณค่าและความหมายของวัฒนธรรม ประเพณี และความเชื่อท้องถิ่น โดยการรวมกลุ่มกันเพื่อสืบต่อมรดกนี้ 	<p>จ. ด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้สืบต่อมรดกทางประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อของท้องถิ่นยังมีน้อย - ประชาชนในพื้นที่ใช้เรื่องความเชื่อมาเป็นเรื่องการมกมาย และใช้ไปในเชิงของอบายมุข เช่น การขอหวย การเสี่ยงดวงต่าง ๆ - มีเรื่องราววัฒนธรรมข้ามแดนจากการมีสามีเป็นชาวต่างชาติ ทำให้ประชาชนมีพฤติกรรมเลียนแบบวัฒนธรรมใหม่ - ขาดการสนับสนุนให้ศึกษาเรื่องประเพณีและความเชื่อเก่า

2) การวิเคราะห์ โอกาส และอุปสรรคหรือข้อจำกัด ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อกระบวนการพัฒนาพื้นที่อำเภอหนองบุญมาก สามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 375 วิเคราะห์ศักยภาพ ด้าน โอกาส และอุปสรรค ของอำเภอหนองบุญมาก

โอกาส	อุปสรรค/ข้อจำกัด
<p>ก. ด้านกายภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การคมนาคมถนนสาย 24 เป็นเส้นทางที่จะได้ประโยชน์ด้านขนส่งสินค้า - แหล่งน้ำที่เป็นทุนธรรมชาติที่เป็นแหล่งอาหารธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ได้ ทั้ง สัตว์น้ำ และผักตามธรรมชาติ - การกำหนดนโยบายของภาครัฐ ท้องถิ่น ท้องที่ที่เอื้อต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและชุมชน 	<p>ก. ด้านกายภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีถนนตัดผ่านที่เป็นเส้นทางสัญจรหลายจังหวัดทำให้เกิดปัญหาอุบัติเหตุเสียชีวิต เสียทรัพย์สิน และพิการ มากขึ้น - การขยายเขตเมืองทำให้มีปัญหามีความซับซ้อนมากขึ้น - เกิดมีภัยธรรมชาติภัยแล้ง น้ำท่วม ที่ยากต่อการคาดเดาสถานการณ์ และมีผลต่อกระบวนการผลิตในท้องถิ่น - มีโรคระบาดของพืชทำให้ผลผลิตทางการเกษตรลดลง

ตารางที่ 375 วิเคราะห์ศักยภาพ ด้านโอกาส และอุปสรรค ของอำเภอหนองบุญมาก (ต่อ)

โอกาส	อุปสรรค/ข้อจำกัด
<p>ข. ด้านสังคม (การศึกษา ครอบครัว เยาวชน กลุ่มอาชีพ ภูมิปัญญา)</p> <ul style="list-style-type: none"> - การได้เรียนรู้จากหน่วยงานภาคเอกชนมาอบรม สร้างเสริมกระบวนการเพิ่มขีดความสามารถให้กับแกนนำทำให้ก้าวทันสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง - นโยบายจากรัฐบาลช่วยสนับสนุนงบประมาณ เสริมความเข้มแข็งให้กับชุมชน เช่น เงินกองทุนต่าง ๆ 	<p>ข. ด้านสังคม (การศึกษา ครอบครัว เยาวชน กลุ่มอาชีพ ภูมิปัญญา)</p> <ul style="list-style-type: none"> - สถานการณ์ยาเสพติดนอกพื้นที่ตามเส้นทางติดต่อที่เชื่อมระหว่างเขตของอำเภอกับนอกพื้นที่ - การเกิดอุบัติเหตุขึ้นของโรคเดิมแต่มีความรุนแรงมากขึ้น เช่น ไข้หวัด มือเท้าปาก เป็นต้น - การแพร่ระบาดของโรคภัยที่มีมากขึ้นและยากต่อการควบคุม
<p>ค. ด้านเศรษฐกิจ /อุตสาหกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเข้ามาของแหล่งทุนสามารถทำให้เป็นทุนหมุนเวียน ในการช่วยให้เศรษฐกิจดีขึ้น - นโยบายหลักประกันรายได้ของเกษตรกรทำให้เกษตรกรลดภาวะความเสี่ยงได้บ้าง - การเปิดเสรี และอาเซียนเป็นหนึ่งเดียวทำให้เกษตรกรในพื้นที่ต้องเร่งปรับตัวไปสู่การแข่งขันทางการตลาดมากขึ้น 	<p>ค. ด้านเศรษฐกิจ /อุตสาหกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ ค่าครองชีพสูง - ราคาค่าแรง 300 บาท มีผลโดยตรงต่อการจ้างค่าแรงทางการเกษตรและทำให้เป็นการเพิ่มต้นทุนการผลิต - เกษตรกรกำหนดราคาสินค้าเกษตรไม่ได้ - ผู้ผลิตทางการเกษตรรายใหญ่อยู่ในพื้นที่ทำให้มีผลกระทบต่อผู้ผลิตที่เป็นเกษตรกรรายย่อย
<p>ง. ด้านการเมืองการปกครอง</p> <ul style="list-style-type: none"> - การฝึกอบรมของหน่วยงานต่าง ๆ ทำให้ประชาชนมีโอกาสได้รับการอบรมความรู้ด้านประชาธิปไตยไม่ขาดเลย - การเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเรื่องปัญหาของชุมชนทำให้เกิดการรวมกลุ่มของชุมชนอย่างเข้มแข็งเพื่ออำนาจในการต่อรอง - นโยบายการกระจายรายอำนาจสู่ท้องถิ่นและกระแสท้องถิ่นจัดการตนเอง 	<p>ง. ด้านการเมืองการปกครอง</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลบ่อยทำให้นโยบายที่กำลั้งดำเนินการอยู่ขาดการส่งเสริมและดำเนินการต่อ - กระบวนการเลือกตั้งที่ประชาชนในพื้นที่ไม่ได้เป็นผู้ควบคุมเอง และกำหนดกติกาเองทำให้เกิดความขัดแย้งสูง - มีการแทรกแซงของนักการเมืองระดับชาติกับการเมืองระดับท้องถิ่น

ตารางที่ 375 วิเคราะห์ศักยภาพ ด้านโอกาส และอุปสรรค ของอำเภอหนองบุญมาก (ต่อ)

โอกาส	อุปสรรค/ข้อจำกัด
<p>จ. ด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีหน่วยงานราชการส่งเสริมและสนับสนุนงานทางด้านวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง - กระแสการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เชิงเกษตร และเชิงนิเวศ เป็นโอกาสของประชาชนที่จะเผยแพร่วัฒนธรรมของตนเอง 	<p>จ. ด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ</p> <ul style="list-style-type: none"> - กระแสโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก และประเทศอย่างรวดเร็วทั้งด้านวัฒนธรรม ความเชื่อ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ทำให้ประชาชนปรับตัวไม่ทัน

3.14.14 ข้อเสนอแนะการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาจังหวัดอย่างเป็นเอกภาพ

จากการจัดเวทีอำเภอหนองบุญมาก ที่ประชุมได้มีการนำเสนอให้มีการขับเคลื่อนประเด็นเพื่อนำไปสู่การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาจังหวัดอย่างเป็นเอกภาพทั้งภาครัฐ (ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น) ภาคเอกชน รัฐวิสาหกิจ ประชาชน นักวิชาการ ปราชญ์ชาวบ้าน นักการเมือง และอื่น ๆ รวมทั้งเป็นการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ไปพร้อมกับการขับเคลื่อนงานปฏิรูปโคราช จึงมีข้อเสนอแนะให้ทำงานผ่านการขับเคลื่อนงานเชิงประเด็นดังนี้

ประเด็นที่ 1 ประเด็นการพัฒนาคนให้มีภาวะความเป็นผู้นำ เพื่อนำไปสู่การสร้างความเป็นผู้นำใหม่ที่มีจิตสาธารณะให้มีจำนวนมากขึ้น ในการเข้ามาทำงานและขับเคลื่อนงานพัฒนาทุก ๆ ด้านในอำเภอ

ประเด็นที่ 2 ประเด็นด้านสุขภาวะของสังคม ให้ความสำคัญกับสุขภาวะทางด้านสุขภาพ เพื่อนำไปสู่การพึ่งตนเองทางสุขภาพของประชาชนในพื้นที่

ประเด็นที่ 3 ประเด็นการจัดการกับปัญหายาเสพติด เนื่องจากยาเสพติดเป็นภัยที่ร้ายแรงต่อประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชนที่จะเป็นอนาคตของอำเภอจะต้องได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสมและปลอดภัยจากปัญหายาเสพติด ทั้งนี้การทำงานจะต้องอาศัยความร่วมมือจากภาคีหลากหลายส่วน

ประเด็นที่ 4 ประเด็นด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประเด็นที่เริ่มมีปัญหามากขึ้นในอำเภอหนองบุญมาก ดังนั้นการที่ให้ประชาชน หน่วยงานทั้งภาคท้องถิ่น ส่วนภูมิภาคและภาคเอกชนเข้ามาทำงานร่วมกันในเรื่องนี้จะเป็นการเตรียมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตของอำเภอหนองบุญมาก

ประเด็นที่ 5 ประเด็นการพัฒนาทางด้านเกษตรกรรม เนื่องจากเกษตรกรเป็นคนกลุ่มใหญ่ของอำเภอ และจะต้องมีการพัฒนาเกษตรกรให้สามารถไปสู่การแข่งขันทางการเกษตรที่มีคุณภาพในอนาคตด้วย